

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Агрономічний факультет

Кафедра іноземних мов

Силабус навчальної дисципліни “Ділова українська мова”

1. Профіль дисципліни

Освітньо-професійна програма «Захист і карантин рослин»	Освітній ступінь – перший (бакалаврський) Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство» Спеціальність: 202 «Захист і карантин рослин» Освітньо-професійна програма: Захист і карантин рослин Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин – 120 Рік підготовки – 1-й, семестр – 2-й Компонент освітньої програми: обов’язкова Цикл підготовки: загальний Мова викладання: українська
--	--

2. Інформація про викладача

Викладач	Климова Катерина Яківна
Профайл викладача	URL: https://polissiauniver.edu.ua/климова-катерина-яківна
Контактна інформація	Климова Катерина Яківна Тел.: +38(097)5681701, E-mail: klimov999@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	URL: http://m.polissiauniver.edu.ua/course/view.php?id=2270
Консультації	Онлайн консультації через Zoom, Viber, Telegram

3. Анотація до дисципліни

Курс "Ділова українська мова" є обов’язковою навчальною дисципліною циклу загальної підготовки здобувачів освітнього ступеню «бакалавр». Дисципліна викладається в 2-му семестрі першого року навчання, розрахована на 120 годин (4 кредити) на денній формі і має відповідно 20 год. лекційних занять, 28 год. практичних занять; формою підсумкового контролю є екзамен. Навчальні модулі охоплюють широкий спектр культуромовних, соціокультурних, мовно-психологічних проблем, зокрема таких як: професійна комунікація та мова ділових паперів; культуромовні та етичні основи професійного спілкування; наукова комунікація як складник фахової діяльності; текст як форма реалізації професійно-мовленнєвої комунікації, культура писемного мовлення.

Актуальність курсу зумовлена вимогами сучасної освіти до професійно-мовленнєвої підготовки конкурентноспроможного фахівця, яка ґрунтується на компетентнісному й особистісно орієнтованому підходах.

Мета навчальної дисципліни циклу загальної підготовки полягає у формуванні в здобувачів освітнього ступеню бакалавра професійної комунікативної компетентності як особистісної якості.

Завданнями дисципліни є формування: 1) систематизованих знань про мову як найвище надбання цивілізації; 2) знань про правила мовного спілкування та основи ораторського мистецтва; 3) знань про норми сучасної української літературної мови, умінь і навичок оптимального використання цих знань у професійному спілкуванні, у публічному мовленні; спроможності до рефлексії, розвинутого "чуття мови"; 4) умінь і навичок правильної побудови зв'язних текстів, зумовлених потребами професійної комунікації; 5) умінь коректно користуватися якісними інформаційно-довідковими джерелами для українськомовного самонавчання і самовдосконалення, а також у науково-дослідницькій діяльності.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

а) загальних (ЗК):

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

б) спеціальних/фахових (СК/ФК) немає.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 03. Вільно спілкуватися усно і письмово українською та іноземною мовами з професійних питань, що належать до спеціальності «Захист і карантин рослин».

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати:

- особливості стилів та жанрів сучасної української літературної мови;
- значення понять "літературна мова", "мовна норма", "функції мови";
- основні умови ефективного мовленнєвого спілкування, композицію публічного виступу;
- прийоми мислення, вимоги до мовлення і мислення, як правильно читати й осмислювати прочитане;
- сутність, види, завдання етики ділового спілкування, етичні норми;
- основні функції та рівні ділового спілкування;
- основні правила українського правопису;
- призначення, класифікацію документів, вимоги до складання та оформлення різних видів документів;
- синтаксичні аспекти професійного мовлення, структуру речень і словосполучень, труднощі узгодження підмета з присудком;

вміти:

- ефективно спілкуватися державною мовою;
- представляти інформацію у зручний та зрозумілий спосіб усно і письмово;
- оформлювати документи державною мовою, дотримуючись норм української літературної мови та офіційно-ділового стилю, відповідно до прийнятих стандартів в українському діловодстві;

- застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології, включаючи методи отримання, обробки та зберігання інформації.

Організація навчання

4.1. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна	Заочна
Лекції	20	
Практичні / лабораторні	28	
Самостійна робота	72	

4.2. Зміст початкової дисципліни

№ з/п	Тема	Структура курсу	Кількість годин	
			денна форма (лекції/практичні/самостійна робота)	заочна форма (лекції/практичні/самостійна роб.)
Змістовий модуль 1. Професійна комунікація та мова ділових паперів				
1	T1	Державна мова у професійному дискурсі. 1. Предмет і завдання курсу, його історичні основи. 2. Функції мови. Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови. 3. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. 4. Мовні норми. Типологія мовних норм. 5. Мова професійного (ділового) спілкування як функціональний різновид української літературної мови.	2/4/2	
2	T2	Документ як засіб професійно-мовленнєвої комунікації. 1. Поняття документа. Критерії класифікації документів. 2. Національний стандарт України. 3. Поняття бланка і формуляра. Реквізити документа. Віза. Резолюція. Затвердження та погодження документів. Вимоги до тексту документа. 4. Документація щодо особового складу: заява, автобіографія, резюме, характеристика, особовий листок з обліку кадрів, трудова книжка. 5. Довідково-інформаційні документи: довідка, службові записки, звіт та ін. 6. Організаційно-розпорядчі документи: наказ, інструкція та ін. 7. Господарсько-договірна та обліково-фінансова документація: договір, накладна та ін.	4/4/10	
Змістовий модуль 2. Культуромовні та етичні основи професійного спілкування				
3	T3	Основи культури української мови. 1. Мова й культура мовлення в житті комунікатора. Комунікативні ознаки мовлення. 2. Словники у професійному мовленні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури.	2/4/10	

		3. Етикет ділового спілкування. Стандартні етикетні ситуації.		
4	T4	Риторична компетентність фахівця. 1. Риторика – мистецтво красномовства. Риторичний глосарій. 2. Відомості з історії риторики. 3. Публічний виступ (промова) як показник рівня риторичної компетентності фахівця-професіонала.	2/2/12	
Змістовий модуль 3. Наукова комунікація як складник фахової діяльності				
5	T5	Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. 1. Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування. Основні ознаки функціональних стилів. 2. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового й розмовного стилів. 3. Текст як форма реалізації мовно-професійної діяльності.	2/2/7	
6	T6	Загальнонаукова та галузева термінологія в українській мові. 1. Мова науки – значення, функції. Наукове спілкування і мовленнєва культура науковця. 2. З історії української наукової мови. Формування та розвиток загальнонаукової і галузевої термінології.	2/2/7	
7	T7	Особливості професійного наукового викладу думки. 1. Мовні засоби наукових текстів. 2. Зміст і форми науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти. Правила мовного оформлення результатів наукового дослідження за фахом (анотація, конспект, наукова стаття, реферат, тези, дипломна робота бакалавра, магістерська робота).	2/2/8	
Змістовий модуль 4. Текст як форма реалізації професійно-мовленнєвої комунікації. Культура писемного мовлення.				
8	T8	Основи українського правопису. 1. Правописні норми української мови: історія правопису. 2. Структура й особливості чинного українського правопису 2019 року.	2/6/10	
9	T9	Переклад та редагування текстів професійного спрямування 1. Поняття «переклад». Форми та види перекладу. Буквальний, адекватний, реферативний, анотаційний переклади. 2. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською. 3. Вибір синонімів під час перекладу. Переклад термінів. 4. Особливості редагування фахового тексту.	2/2/6	
Разом:			20/28/72	

4.3. Форми контролю та методи оцінювання

Форми контролю знань здобувачів вищої освіти з «Ділової української мови»: поточний, періодичний та підсумковий. Поточний контроль включає тематичне оцінювання, а періодичний – модульний контроль. Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на

основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді на практичних заняттях, за самостійні та контрольні роботи. Періодичний (модульний) контроль проводиться у формі тестування. Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного та періодичного контролю виставляється студентам в журнал після кожного контрольного заходу. Здобувача вищої освіти слід вважати атестованим та допущеним до підсумкового контролю – іспиту, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Максимально/мінімально можлива кількість балів за поточний і періодичний контроль упродовж семестру – 60/36 та максимально/мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені – 40/24.

Приклад розрахунку балів для екзамену

Поточний та періодичний контроль									Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів	
Змістовний модуль 1		Змістовний модуль 2		Змістовний модуль 3			Змістовний модуль 4				Індивідуальне самостійне завдання
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9			
4	4	4	4	4	4	4	4	4			
Контрольна робота за ЗМ 1 – 3,5		Контрольна робота ЗМ 2 – 3,5		Контрольна робота за ЗМ 3 – 3,5			Контрольна робота за ЗМ 4 – 3,5		10	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи) практики	для заліку
90-100	Відмінно	Зараховано
75-89	Добре	
60-74	Задовільно	
менше 60	Незадовільно	Не зараховано

Підсумковий контроль у формі екзамену проводиться для всіх без винятку здобувачів вищої освіти (незалежно від сумарної кількості балів, отриманих за результатами поточного та/або періодичного контролю за семестр). До підсумкового контролю з навчальної дисципліни допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види індивідуальних завдань та обов'язкових робіт, передбачених робочою програмою.

5. Політики дисципліни

Політики дисципліни спираються на: 1) Закон України «Про вищу освіту», 2) концепцію освітньої діяльності, окреслену Статутом Поліського національного університету, зокрема йдеться про впровадження дистанційних технологій в освітній процес; створення умов для здобуття якісної освіти осіб з інвалідністю; впровадження системи заходів, спрямованих на підвищення об'єктивності оцінювання в університеті, використання інформаційно-комунікативних технологій в оцінюванні; 3)

Положення про академічну доброчесність, запобігання та виявлення плагіату в Поліському національному університеті, зокрема йдеться про заходи щодо інформування наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти, здобувачів наукового ступеня, аспірантів, докторантів про необхідність дотримання норм цитування.

6. Література, необхідна для вивчення навчальної дисципліни

Основна:

1. Климова К. Я., Плечко А. А. Ділова українська мова: самостійна робота у ЗВО: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти та викладачів-словесників. Житомир: Вид-во Поліського національного університету, 2024. 196 с.
2. Климова К. Я. Теорія і практика формування мовнокомунікативної професійної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей педагогічних університетів : монографія. Житомир : ПП «Рута», 2010. 560 с.
3. Климова К. Я. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчальний посібник для здобувачів вищої освіти та викладачів-словесників. Житомир: Вид-во Поліського національного університету. 2020. 260 с.
Режим доступу : http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/12818/1/Ukrmov_2020_260.pdf
4. Климова К. Я. Конспект лекцій до навчальної дисципліни «Ділова українська мова» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Житомир, Поліський національний університет, 2023. 70 с.
5. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення : навчальний посібник. Вид. 10–те, випр. і допов. Київ : Алерта, 2022. 312 с.
6. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-те вид., виправ. і доповнен. К. : Алерта, 2019. 640 с.
7. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови. К., 2019. 282 с. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/%202019.pdf>
8. Національний стандарт України. Державна уніфікована система документації (ДСТУ 4163-2020). URL: http://www.vru.gov.ua/content/file/Doc_007.pdf
9. Закон України. Про забезпечення функціонування української мови як державної // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 21, ст.81. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

Допоміжна:

1. Красавіна В., Хомич Т. Практикум із правопису й пунктуації української мови: навчально-методичний посібник. Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2023. 140 с. Режим доступу : <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/1234>
2. Климова К. Я. Риторичний канон у педагогічному дискурсі // Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб та ін. : за ред. О. А. Кучерук. К. : КНТ, 2016. 258 с.

3. Омельчук С. А. Бути чесним у навчанні й науці: експрес-курс з академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти : навч. посіб. / Сергій Омельчук. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 80 с. URL : https://oldiplus.ua/files/contents/963_maket.pdf
4. Кочан І.М. Українське термінознавство: етап утвердження // Термінологічний вісник, Вип.5,2019. С. 25-32. URL : https://iul-nasu.org.ua/pdf/termvisnik/terv_2019_5_5.pdf
5. Словник новітніх англійзмів / Укл. Лесь Белей, Аліна Гончаренко, Марина Ківу, Ірина Олександрук. – К.: Наукова думка, 2022. – 320 с. URL : <https://drive.google.com/file/d/1EUFAKfLLF-wrhkujkHYO9waijmHFjUqi/view>

Інформаційні ресурси:

Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) бібліотеки Поліського національного університету, Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олега Ольжича, інституційний репозитарій Поліського національного університету.

Викладач _____

Катерина КЛИМОВА

Завідувач кафедри іноземних мов _____

Сніжана КУБРАК

Гарант ОП (керівник проєктної групи) _____

Тетяна ТИМОЩУК